0.1 sabbāsavasuttaṃ

1. evaṃ me[1] sutaṃ. ekaṃ samayaṃ bhagavā sāvatthiyaṃ viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi bhikkhavo'ti. bhadante'ti te bhikkhū bhagavato paccassosuṃ. bhagavā etadavoca.

2. sabbāsavasaṃvarapariyāyaṃ vo bhikkhave desissāmi[2]. taṃ suṇātha sādhukaṃ manasikarotha bhāsissāmī'ti. evaṃ bhante'ti kho te bhikkhū bhagavato paccassosuṃ. bhagavā etadavoca.

3. jānato ahaṃ bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi no ajānato no apassato. kiñca bhikkhave jānato kiṃ[3] passato āsavānaṃ khayo hoti[4]? yoniso ca manasikāraṃ[5] ayoniso ca manasikāraṃ. ayoniso bhikkhave manasikaroto anuppannā ceva āsavā uppajjanti uppannā ca āsavā pavaḍḍhanti. yoniso[6] ca kho bhikkhave manasikaroto anuppannā ceva āsavā na uppajjanti, uppannā ca āsavā pahīyanti[7].

---

[1] evamme - syā, pts
[2] desessā - sīmu
[3] kiñca - machasaṃ
[4] khayaṃ vadāmi - machasaṃ
[5] manasikāro - katthaci
[6] yoniso ca bhikkhave - syā
[7] pahiyyanti - syā

4. atthi bhikkhave āsavā dassanā pahātabbā atthi āsavā saṃvarā pahātabbā atthi āsavā paṭisevanā pahātabbā atthi āsavā adhivāsanā pahātabbā atthi āsavā parivajjanā pahātabbā atthi āsavā vinodanā pahātabbā atthi āsavā bhāvanā pahātabbā.

5. katame ca bhikkhave āsavā dassanā pahātabbā? idha bhikkhave assutavā puthujjano ariyānaṃ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto manasikaraṇīye dhamme nappajānāti amanasikaraṇīye dhamme nappajānāti. so manasikaraṇīye dhamme appajānanto amanasikaraṇīye dhamme appajānanto ye dhammā na manasikaraṇīyā te dhamme manasi karoti, ye dhammā manasikaraṇīyā te dhamme na manasi karoti.

6. katame ca bhikkhave dhammā na manasikaraṇīyā ye dhamme manasi karoti? yassa bhikkhave dhamme manasi karoto anuppanno vā kāmāsavo uppajjati, uppanno vā kāmāsavo pavaḍḍhati, anuppanno vā bhavāsavo uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pavaḍḍhati, anuppanno vā avijjāsavo uppajjati, uppanno vā avijjāsavo pavaḍḍhati. ime dhammā na manasikaraṇīyā ye dhamme manasi karoti.

7. katame ca bhikkhave dhammā na manasikaraṇīyā ye dhamme na manasi karoti? yassa bhikkhave dhamme manasi karoto anuppanno vā kāmāsavo na uppajjati,

uppanno kāmāsavo pahīyati[8], anuppanno vā bhavāsavo na uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pahīyati, anuppanno vā avijjāsavo na uppajjati, uppanno vā avijjāsavo pahīyati. ime dhammā manasikaraṇīyā ye dhamme na manasi karoti.

8. tassa amanasikaraṇīyānaṃ dhammānaṃ manasikārā manasikaraṇīyānaṃ dhammānaṃ amanasikārā anuppannā ceva āsavā uppajjanti, uppannā ca āsavā pavaḍḍhanti.

9. so evaṃ ayoniso manasi karoti: ahosiṃ nu kho ahaṃ atītamaddhānaṃ. na nu kho ahosiṃ atītamaddhānaṃ. kinnu kho ahosiṃ atītamaddhānaṃ. kathannu kho ahosiṃ atītamaddhānaṃ. kiṃ hutvā kiṃ ahosiṃ nu kho ahaṃ atītamaddhānaṃ. bhavissāmi nu kho ahaṃ anāgatamaddhānaṃ. na nu kho bhavissāmi anāgatamaddhānaṃ. kinnu kho bhavissāmi anāgatamaddhānaṃ. kathannu kho bhavissāmi anāgatamaddhānaṃ. kiṃ hutvā kiṃ bhavissāmi nu kho ahaṃ anāgatamaddhānanti[9]. etarahi vā paccuppannaṃ[10] addhānaṃ ajjhattaṃ kathaṃkathī hoti: ahaṃ nu kho'smi no nu kho'smi kinnu kho'smi kathaṃ nu kho'smi ayaṃ nu kho satto kuto āgato so kuhiṃ gāmī bhavissatī'ti.

10. tassa evaṃ ayoniso manasi karoto channaṃ diṭṭhīnaṃ aññatarā diṭṭhi uppajjati: atthi me attā'ti vā'ssa

[8] pahiyyati - syā
[9] anāgatamaddhānaṃ - katthaci
[10] paccuppannamaddhānaṃ - machasaṃ

saccato thetato diṭṭhi uppajjati, natthi me attā'ti vā'ssa saccato thetato diṭṭhi uppajjati, attanā' va attānaṃ sañjānāmī'ti vā'ssa saccato thetato diṭṭhi uppajjati, attanā'va anattānaṃ sañjānāmī'ti vā'ssa saccato thetato diṭṭhi uppajjati, anattanā'va attānaṃ sañjānāmī'ti vā'ssa saccato thetato diṭṭhi uppajjati. atha vā pana'ssa evaṃ diṭṭhi hoti. yo[11] me ayaṃ attā vado vedeyyo[12] tatra tatra kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākaṃ paṭisaṃvedeti. so kho pana me ayaṃ attā nicco dhuvo sassato avipariṇāmadhammo sassatisamaṃ tatheva ṭhassatī'ti. idaṃ vuccati bhikkhave diṭṭhigataṃ diṭṭhigahanaṃ[13] diṭṭhikantāro[14] diṭṭhivisūkaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisaṃyojanaṃ. diṭṭhisaṃyojanasaṃyutto bhikkhave assutavā puthujjano na parimuccati jātiyā jarāmaraṇena[15] syā. sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi[16] , na parimuccati dukkhasmā'ti vadāmi.

11. sutavā ca kho bhikkhave ariyasāvako ariyānaṃ dassāvī ariyadhammassa kovido ariyadhamme suvinīto sappurisānaṃ dassāvī sappurisadhammassa kovido sappurisadhamme suvinīto manasikaraṇīye dhamme pajānāti amanasikaraṇīye dhamme pajānāti. so manasikaraṇīye dhamme pajānanto amanasikaraṇīye dhamme pajānanto ye dhammā na manasikaraṇīyā te dhamme

[11] so - katthaci
[12] attāva vedeyyo - syā
[13] diṭṭhigahaṇaṃ - syā
[14] diṭṭhikantāraṃ siṃ - pts
[15] jarāya maraṇena - machasaṃ
[16] sokaparidevadukkhadomanassupāyāsehi - syā

na manasi karoti, ye dhammā manasikaraṇīyā te dhamme manasi karoti.

12. katame ca bhikkhave dhammā na manasikaraṇīyā ye dhamme na manasi karoti? yassa bhikkhave dhamme manasi karoto anuppanno vā kāmāsavo uppajjati, uppanno vā kāmāsavo pavaḍḍhati. anuppanno vā bhavāsavo[17] uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pavaḍḍhati. anuppanno vā avijjāsavo uppajjati, uppanno vā avijjāsavo pavaḍḍhati. ime dhammā na manasikaraṇīyā ye dhamme na manasi karoti.

13. katame ca bhikkhave dhammā manasikaraṇīyā ye dhamme manasi karoti? yassa bhikkhave dhamme manasi karoto anuppanno vā kāmāsavo na uppajjati, uppanno vā kāmāsavo pahīyati. anuppanno vā bhavāsavo[18] na uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pahīyati. anuppanno vā avijjāsavo na uppajjati, uppanno vā avijjāsavo pahīyati. ime dhammā manasikaraṇīyā ye dhamme manasi karoti.

14. tassa amanasikaraṇīyānaṃ dhammānaṃ amanasikārā manasikaraṇīyānaṃ dhammānaṃ manasikārā anuppannā ceva āsavā na uppajjanti, uppannā ca āsavā pahīyanti. so idaṃ dukkhanti yoniso manasi karoti, ayaṃ dukkhasamudayo'ti yoniso manasi karoti, ayaṃ

[17] uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pavaḍḍhati, anuppanno vā - machasaṃ, syā

[18] na uppajjati, uppanno vā bhavāsavo pahīyati, anuppanno vā - machasaṃ syā

dukkhanirodho'ti yoniso manasi karoti, ayaṃ dukkhanirodhagāminīpaṭipadā'ti yoniso manasi karoti. tassa evaṃ yoniso manasikaroto tīṇi saṃyojanāni pahīyanti: sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso[19]. ime vuccanti bhikkhave āsavā dassanā pahātabbā.

15. katame ca bhikkhave āsavā saṃvarā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso cakkhundriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ[20] hi'ssa bhikkhave cakkhundriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā cakkhundriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

16. paṭisaṅkhā yoniso sotindriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ hi'ssa bhikkhave sotindriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā sotindriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

17. paṭisaṅkhā yoniso ghānindriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ hi'ssa bhikkhave ghānindriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā ghānindriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

---

[19] sīlabbatta - syā

[20] yañhi'ssa - machasaṃ, syā

18. paṭisaṅkhā yoniso jivhindriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ hi'ssa bhikkhave jivhindriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā jivhindriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

19. paṭisaṅkhā yoniso kāyindriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ hi'ssa bhikkhave kāyindriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā kāyindriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

20. paṭisaṅkhā yoniso manindriyasaṃvarasaṃvuto viharati. yaṃ hi'ssa bhikkhave manindriyasaṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā manindriyasaṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti.

21. yaṃ hi'ssa bhikkhave saṃvaraṃ asaṃvutassa viharato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā saṃvarasaṃvutassa viharato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā saṃvarā pahātabbā.

23. katame ca bhikkhave āsavā paṭisevanā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso cīvaraṃ paṭisevati: yāvadeva sītassa paṭighātāya uṇhassa paṭighātāya ḍaṃsamakasavātātapasiriṃsapasamphassā-

naṃ[21] paṭighātāya yāvadeva hirikopīnapaṭicchādanatthaṃ.

24. paṭisaṅkhā yoniso piṇḍapātaṃ paṭisevati: neva davāya na madāya na maṇḍanāya na vibhūsanāya yāvadeva imassa kāyassa ṭhitiyā yāpanāya vihiṃsūparatiyā[22] brahmacariyānuggahāya. iti purāṇañca vedanaṃ paṭihaṅkhāmi navañca vedanaṃ na uppādessāmi yātrā ca me bhavissati anavajjatā ca phāsuvihāro cā'ti[23].

25. paṭisaṅkhā yoniso senāsanaṃ paṭisevati: yāvadeva sītassa paṭighātāya uṇhassa paṭighātāya ḍaṃsamakasavātātapasiriṃsapasamphassānaṃ paṭighātāya yāvadeva utuparissayavinodanaṃ[24] paṭisallānārāmatthaṃ.

26. paṭisaṅkhā yoniso gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ paṭisevati: yāvadeva uppannānaṃ veyyābādhikānaṃ vedanānaṃ paṭighātāya abyāpajjhaparamatāya[25].

27. yaṃ hissa bhikkhave apaṭisevato[26] uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā. paṭisevato evaṃsa te āsavā vi-

[21] sarīsapa - machasaṃ
[22] vihiṃsuparatiyā - syā
[23] phāsuvihāro ca - machasaṃ
[24] vinodana - machasaṃ; vinodanaṃ paṭisallānārāmatthaṃ - bjt, pts; vinodanapaṭisallānārāmatthaṃ - nld
[25] abyāpajja - katthacia; abyāpajjha - bjt; abyābajjha - pts, abyābajjha - nld
[26] appaṭisevato machasaṃ - syā

ghātapariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā paṭisevanā pahātabbā.

28. katame ca bhikkhave āsavā adhivāsanā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso khamo hoti sītassa uṇhassa jighacchāya pipāsāya ḍaṃsamakasavātātapasiriṃsapasamphassānaṃ duruttānaṃ durāgatānaṃ vacanapathānaṃ uppannānaṃ sārīrikānaṃ vedanānaṃ dukkhānaṃ tippānaṃ[27] kharānaṃ kaṭukānaṃ asātānaṃ amanāpānaṃ pāṇaharānaṃ adhivāsakajātiko[28] hoti.

29. yaṃ hissa bhikkhave anadhivāsayato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā adhivāsayato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā adhivāsanā pahātabbā.

30. katame ca bhikkhave āsavā parivajjanā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso caṇḍaṃ hatthiṃ parivajjeti. caṇḍaṃ assaṃ parivajjeti. caṇḍaṃ goṇaṃ parivajjeti. caṇḍaṃ kukkuraṃ parivajjeti ahiṃ khāṇuṃ kaṇṭakādhānaṃ[29] sobbhaṃ papātaṃ candanikaṃ oḷigallaṃ. yathārūpe anāsane nisinnaṃ yathārūpe agocare carantaṃ yathārūpe pāpake mitte bhajantaṃ viññū sabrahmacārī pāpakesu ṭhānesu okappeyyuṃ. so tañca anāsanaṃ tañca agocaraṃ te ca pāpake mitte paṭisaṅkhā yoniso parivajjeti.

[27] adhivāsikajātiko - syā
[28] tibbānaṃ - machasaṃ
[29] kaṇṭakaṭṭhānaṃ - machasaṃ, syā

31. yaṃ hissa bhikkhave aparivajjayato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā. parivajjayato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā parivajjanā pahātabbā.

32. katame ca bhikkhave āsavā vinodanā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso uppannaṃ kāmavitakkaṃ nādhivāseti pajahati vinodeti byantīkaroti[30]. anabhāvaṃ gameti. uppannaṃ vyāpādavitakkaṃ[31] nādhivāseti pajahati vinodeti byantīkaroti anabhāvaṃ gameti. uppannaṃ vihiṃsāvitakkaṃ nādhivāseti pajahati vinodeti byantīkaroti anabhāvaṃ gameti. uppannuppanne pāpake akusale dhamme nādhivāseti pajahati vinodeti byantīkaroti anabhāvaṃ gameti.

33. yaṃ hissa bhikkhave avinodayato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā. vinodayato evaṃsa te āsavā vighātapariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā vinodanā pahātabbā.

34. katame ca bhikkhave āsavā bhāvanā pahātabbā? idha bhikkhave bhikkhu paṭisaṅkhā yoniso satisambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ[32].

---

[30] byantiṃ karoti - katthaci; byantikaroti - pts; byantīkaroti - bjt; byantīkaroti - nld

[31] byāpādavitakkaṃ - machasaṃ, pts, syā

[32] vossaggapariṇāmaṃ - syā

35. paṭisaṅkhā yoniso dhammavicayasambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

36. paṭisaṅkhā yoniso viriyasambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

37. paṭisaṅkhā yoniso pītisambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

38. paṭisaṅkhā yoniso passaddhisambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

39. paṭisaṅkhā yoniso samādhisambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

40. paṭisaṅkhā yoniso upekkhā[33] sambojjhaṅgaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggapariṇāmiṃ.

41. yaṃ hissa bhikkhave abhāvayato uppajjeyyuṃ āsavā vighātapariḷāhā bhāvayato evaṃsa te āsavā vighāta-

[33] upekhā - sīmu

pariḷāhā na honti. ime vuccanti bhikkhave āsavā bhāvanā pahātabbā.

42. yato[34] ca bhikkhave bhikkhuno ye āsavā dassanā pahātabbā te dassanā pahīnā honti. ye āsavā saṃvarā pahātabbā te saṃvarā pahīnā honti. ye āsavā paṭisevanā pahātabbā te paṭisevanā pahīnā honti. ye āsavā adhivāsanā pahātabbā te adhivāsanā pahīnā honti. ye āsavā parivajjanā pahātabbā te parivajjanā pahīnā honti. ye āsavā vinodanā pahātabbā te vinodanā pahīnā honti. ye āsavā bhāvanā pahātabbā te bhāvanā pahīnā honti. ayaṃ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbāsavasaṃvarasaṃvuto viharati, acchecchi taṇhaṃ, vāvattayi saṃyojanaṃ, sammā mānābhisamayā antamakāsi dukkhassā'ti.

43. idamavoca bhagavā. attamanā te bhikkhū bhagavato bhāsitaṃ abhinandunti.

[34] yato kho - machasaṃ, pts